

SEGER ÖVER SEGERN

ZHANNA KADYROVA, ANRI SALA, SNEŽANA VUČETIĆ BOHM,
ARTHUR BONDAR, AZIZ HAZARA, MATHILDA FRYKBERG, JOAKIM
FORSGREN, PAVEL ROTTS, MAIDA CHAVAK, ANUSH GHUKASYAN,
VAHRAM GALSTYAN, NAIRI KHATCHADOURIAN (AHA-COLLECTIVE),
MKRTICHTONNOYAN, ANASTASIYA YAROVENKO, KLARA KÄLLSTRÖM
& THOBIA FÄLDT OCH JOHANNES WAHLSTRÖM, CARL JOHAN DE
GEER, INGELA JOHANSSON, JUAN-PEDRO FABRA GUEMBERENA
CURERAD AV SONA STEPANYAN, NATASHA DAHNBERG

SEGER ÖVER SEGERN

SONA STEPANYAN, NATASHA DAHNBERG

Ett kollektivt konstnärligt uttalande blir per definition ofullständigt. Försöker man få precis allt representerat, riskerar man dessutom att reducera kultur och konst till kommersiella varor. På samma sätt är varje offentligt uttalande av en curator i grunden politiskt, särskilt om det görs under ett pågående krig. Det blir en lätt måltavla för politisering. Huruvida man ska diskutera kriget är ett val som varje institution står inför. Men när vi väl har gjort detta val är det viktigt att kunna förmedla vår interna logik och förlita oss på åskådarens tolerans och acceptans.

Både *Havremagasinet* och *Köttinspektionen*, där den här utställningen visades första gången 2024, har länge visat konst som tar upp viktiga samhällsfrågor och politiska ämnen. Därför valde vi att tacka ja till inbjudan och kände att det var viktigt att samla konstnärer som utforskar teman som krig, förlust, sorg och minne.

Seger över Segern inleddes med omfattande diskussioner med konstnärerna och konstutövarna, som alla är direkt involverade i pågående anti-krigsinsatser, påverkade av konsekvenserna av militarism och de krigiska ideologierna från sina egna eller andra nationer, eller aktivt engagerade i att reflektera över historiska och samtida händelser. Ett givet ögonblick i ett samhälles historia är aldrig entydigt, tvärtom är det rikt på motsägelser. Inom ramen för denna utställning samlas och ställs olika inriktningar med tydliga ståndpunkter mot varandra. Utställningen är ett försök att belysa de personliga, känslomässiga dimensionerna av en kollektiv historia. Men vad händer när vi ger röst åt en och berövar en annan den?

En röst är alltid någons röst, och våra röster representerar inte fullt ut våra identiteter, som också bär spår av den

Andre. Vare sig det är en statlig propagandas väloljade stämma, en ledares känslolagda tal om fred och frihet som samtidigt rättfärdigar krig och förstörelse, ett offers trovärdiga röst, en betraktares stillsamma röst, den tysta närvaron av röster från dem som inga röster har, eller ekot av de frånvarandes röster.

Konstnärerna som medverkar i utställningen tar fram röster från olika länder och generationer. Deras verk spänner över tid och rum, från efterdyningarna av första och andra världskriget till följderna av de väpnade konflikter som uppstod efter det forna östblockets fall, och vidare till de pågående koloniala krigerna i Afghanistan, Ukraina och Mellanöstern.

Mkrnich Tonoyans befällande röst ropar ut de sedan länge bortglömda namnen på kanadensiska soldater i en nästan 14 timmar lång ceremoniell ritual, som återkallar minnet av de frånvarande och ifrågasätter värdet av länders internationella insatser i relation till mänskligt liv. I samma rum skildrar *Aziz Hazara* det afghanska landskapet efter de amerikanska truppernas utgång. En storskalig bild av ändlösa soptippar – tysta vittnen om hemkomsten – vävs ihop med den outtröttliga uppräkningslistan av namn och speglar årtionden av konflikt.

I *Anri Salas* film flätas den belägrade stadsmiljön i Sarajevo samman med den ensamma gestalten av en musiker, medan ljudet av filharmoniska orkestern ackompanjerar hans modiga färd genom den krigshärjade staden för att ta sig till repetitionerna. Vid varje korsning som bevakas av prickskyttar stannar hon, ser och lyssnar. Ska hon vänta eller springa? Ska hon vänta på de andra eller ta risken på egen hand?

Efterspelet av andra jugoslaviska konflikter fortsätter i *Snežana Vučetić Bohms* intima självporträtt. I samma rum visas andra krigsdokument. Den ukrainska konstnären *Arthur Bondar* visar ett originalfotokollage från en officiellt censurerad sovjetisk propagandistisk militärtidning, "Röda Stjärnan", ihop parat med bilder tagna av tyska soldater som passerar genom Skandinavien. Ett annat tidsbaserat och arkivbaserat tillvägagångssätt ses hos *Klara Källström & Thobias Fäldt* och *Johannes Wahlström*, som har analyserat och återbesökt de dolda och ändå allestädes närvarande komplexiteten i konflikten mellan Palestina och Israel under de senaste tre decennierna.

Pavel Rotts utforskar stadens psykogeografi och skapar en karta som visar skador som uppstått på byggnader i Helsingfors. Genom att förvandla dessa ärr till grepp för klättring lyfter han fram ett negativt utrymme – ett tomrum som paradoxalt nog blir ett slags minneskärl. *Joakim Forsgren* ställer ut sin mormors gravsvepning, en intim artefakt som knyter samman minne, kontinuitet och personlig historia med större berättelser om förlust och hågkomst. *Ingela Johansson* studerar minnet och läkningen som förenar efterkrigsgenerationen med historien om antifascistiska bosättningskooperativ från Böhmen, medan det armeniska kollektivet *AHA* försöker bevara fysiska avtryck av minnen av ett kulturellt arv som riskerar att gå förlorat för framtida generationer.

Anastasiya Yarovenkos och *Zhanna Kadyrovass* verk för oss tillbaka till det pågående kriget i Ukraina. Kadyrovass allestädes närvarande "ryska raket" förföljer besökarna

genom rummen, medan Yarovenkos noggrant utskurna pappersmönster av stridsvagnsspår svävar i luften och övergår mjukt i byggnadens golv.

Medan de flesta av de presenterade verken reflekterar över pågående och tidigare militära konflikter, innehåller utställningen även affischer från kalla kriget, hämtade ur *Uppsala konstmuseums* samling. Dessa affischer, som en gång betonade de ideologiska motsättningarna och kapprustningen, fungerar nu som en stark påminnelse om hur sådana konflikter har utvecklats till dagens hybridkrigsföring i en förändrad geopolitisk verklighet. Sammanflätningen av krig och politik förblir en definierande egenskap hos vår samtid, där förebyggande krigsföring alltmer erkänns och rättfärdigas på internationell nivå. När den stora strategin för fred förskjuts med varje ny regering framträder militären som en ännu större social klass i länder som USA, Ryssland eller Kina.

Detta återupplivar än en gång idén att "krig är en fortsättning av politiken med andra medel". I kontrast till *Carl Johan De Geers* pacifistiska affisch upprätthåller den krigiska mentaliteten organiserat våld i stor skala och utmanar våra strävanden efter fred. När vi reflekterar över dessa realiteter måste vi fråga oss om vi har blivit avtrubbade av tanken på att en militarisering är oundviklig, och våga föreställa oss en värld där krigets kallelse ignoreras, där fred blir inte bara ett ouppnåeligt ideal, utan en påtaglig verklighet.

- DELTAGANDE** Zhanna Kadyrova (Ukraina)
KONSTNÄRER Anri Sala (Albanien-Frankrike)
Snežana Vučetić Bohm (Serbien-Sverige)
Arthur Bondar (Ukraina)
Aziz Hazara (Afghanistan-Tyskland)
Mathilda Frykberg (Sverige)
Joakim Forsgren (Sverige)
Pavel Rotts (Finland)
Maïda Chavak, Anush Ghukasyan, Vahram Galstyan,
Nairi Khatchadourian (AHA Collective, Armenien)
Mkrtich Tonoyan (Armenien)
Anastasiya Yarovenko (Ukraina)
Klara Källström & Thobias Fältdt och Johannes Wahlström
(Sverige)
Carl Johan De Geer (Sverige)
Ingela Johansson (Sverige)
Juan-Pedro Fabra Guemberena (Uruguay-Sverige)
- CURATORER** Sona Stepanyan och Natasha Dahnberg

ANASTASIYA YAROVENKO**UTAN TITEL
(SPÅRNING), 2024****KINESISKT PAPPER FRÅN
WENZHOU, 1000X69 CM****MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN**

Mediebevakningen av kriget i Ukraina har varit omfattande och varierad, vilket återspeglar komplexiteten och allvaret i krigsförbrytelseerna och ökar medvetenheten om dess humanitära konsekvenser för civilbefolkningen och naturen. En av de frågor som ofta diskuteras i den konstnärliga diskursen är hur man visuellt representerar krig, otroligt lidande och smärta. Vilka bilder ska man välja att visa? Vilken typ av berättelser skapar de? Genom att använda frottage överför Yarovenko igenkännbara tecken och visuella element från krig till abstraktioner, vilket ifrågasätter bildens roll och samtidigt mångfaldigar genomträngande mediespår.

Vi vet inte alltid vad de representerar, vi kan inte förstå det vid första anblicken. Vi är bara utomstående betraktare som kan fundera över komposition, konstnärlig teknik, motiv, material och så vidare. Motivet med stridsvagnsspår ligger bakom teckningen i detta verk, eftersom de fortfarande finns i hela Ukraina.

Det finns något meditativt över själva den konstnärliga processen. Frottage-tekniken spelar en viktig roll i hennes konstnärskap. Denna till stor del automatiserade form av konstnärligt skapande gjorde det möjligt för henne att hålla ett visst avstånd, så att hennes hand kunde röra sig fritt.

JOAKIM FORSGREN**EN SOL, ETT REGN, EN BÅGE.
EN HYLLNING TILL ALLA SOM
HAR STÅTT UT ATT LEVA
FÖRE OSS, 2021****MORMORS GRAVTÄCKE,
TEXTIL, BRODERI****MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN**

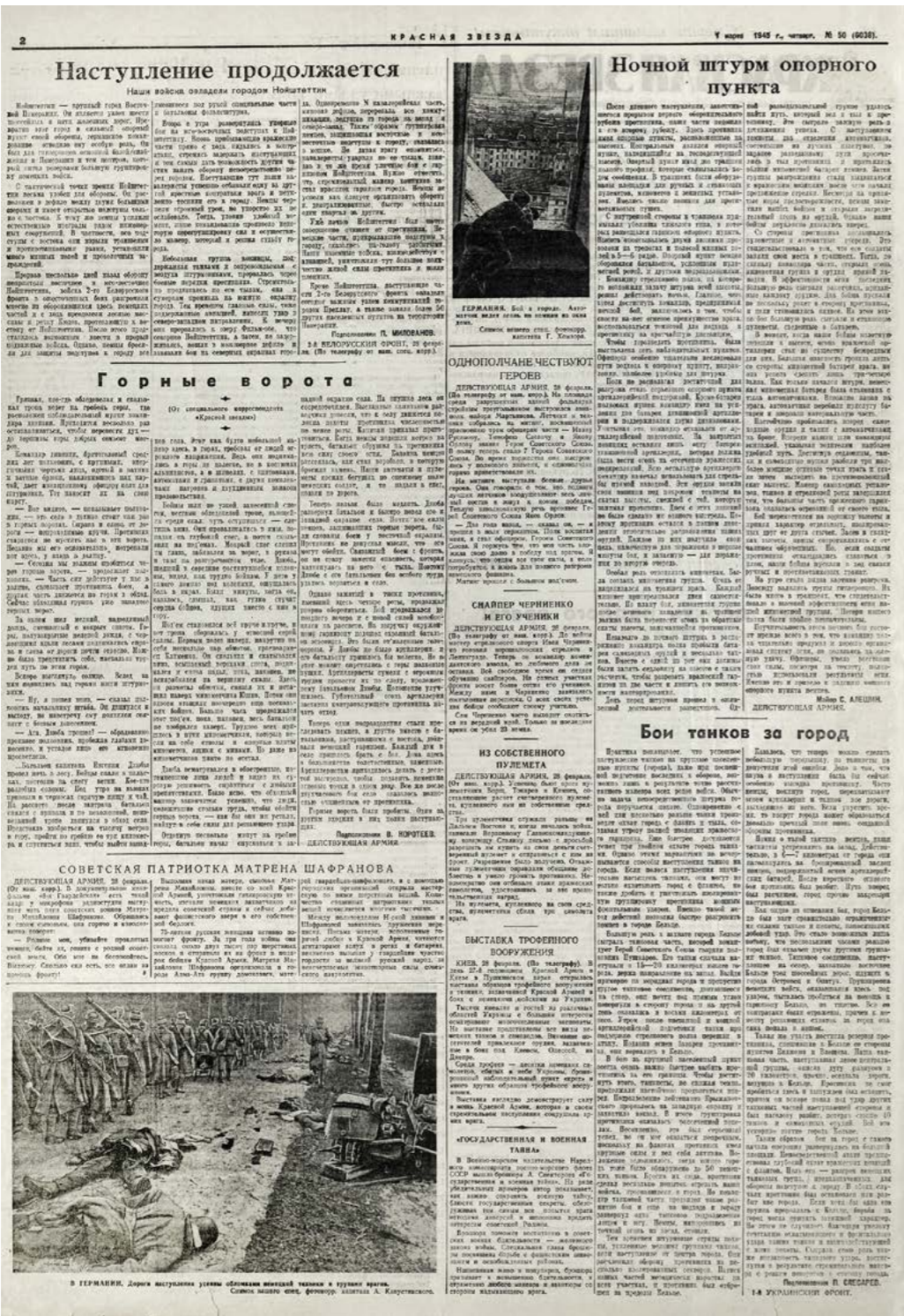
Joakim Forsgren, född 1981, bor och arbetar i Stockholm. Han är känd för sitt mångfacetterade konstnärskap som omfattar objekt, installationer och musik. Forsgrens konstnärliga praktik kännetecknas av en djupdykning i specifika rumsliga sammanhang, där han utforskar gränserna mellan det konstnärliga och det autentiska. Genom en nära koppling till sina verk lyckas han skapa konstnärliga uttryck som inte bara förmedlar visuella och känslomässiga upplevelser utan också utmanar betraktarens förståelse för det rum de befinner sig i.

Gravtäcke är en vävnad eller broderi som läggs över kistan i stället för blommor vid begravning.

Gravtäcke med broderade symboler: en sol, ett regn och en regnbåge skapar känsla av en ljus sorg och bjuder till stillsam reflektion över de döda som finns med oss i våra tankar. Runt kanten på textilen finns bilder av olika symboler och bokstäver med årtal, såsom ax, råg, havre och vete, tillsammans med bilder av en koltrast och en gråsparv, samt landskapsblommor. Varje bokstav representerar initialen på en släkting till kvinnan som utförde broderiet. I ett hörn av textilen står orden "Samtal pågår...", vilket symboliserar kontinuitet och samhörighet över generationer.

**EN SOL, ETT REGN, EN BÅGE. EN HYLLNING TILL ALLA SOM HAR STÅTT UT ATT LEVA FÖRE OSS, 2021
JOAKIM FORSGREN**

LEDARARTIKEL FRÅN DEN SOVJETISKA TIDNINGEN KRASNAYA ZVEZDA, 1945 FRÅN KONSTNÄREN ARTHUR BONDARS PRIVATA SAMLING OCH ARKIV

NORGE AV HANS ROLLY & SKANDINAVISKA LANDSKAP AV ANDRA TYSKA OKÄNDA FOTOGRAFER-SOLDATER.

ORIGINAL FOTOKOLLAGE FRÅN LEDARARTIKLAR I DEN SOVJETISKA TIDNINGEN KRASNAYA ZVEZDA. 1940-1945.

FRÅN KONSTNÄREN ARTHUR BONDARS PRIVATA SAMLING OCH ARKIV

Under sin existens har krigsfotografiet spelat olika roller - från historiska bevis, som fortfarande kan väcka medkänsla, moraliskt fördömande och för att inge rädsla, till ett öppet verktyg för ideologisk propaganda. Tidigare krävdes en distanserad och tidsfördröjd inställning för att skildra krig, oavsett om det skedde i ord eller bild. Men i och med den tekniska utvecklingen bevittnar vi numera krig i realtid.

Arthur Bondar är känd för sitt arbete med att söka efter autentiska fotonegativ från andra världskriget. Genom att förvärva dem på auktioner och loppmarknader söker han efter det personliga i historiens kollektiva berättelser. Fotografier från konstnären Arthur Bondars samling kastar ljus över fotografin under krigsperioden, som sträckte sig från 1939 till 1945, då uppfinningen av småbildskameror gjorde det möjligt för både proffs och amatörer att fånga händelser inifrån för första gången.

I början av andra världskriget hade fotografiet blivit ett av Sovjetunionens viktigaste visuella propagandaverktyg. Bilderna genomgick många manipulationer som raderade deras dokumentära värde och gjorde dem till lämpliga illustrationer för noggrant censurerade texter. Collagetekniker användes flitigt på sovjetiska tidningsredaktioner, där man kombinerade element från olika fotografier, kompletterade med handritade detaljer, för att skapa en enda ideologiskt korrekt bild. Den överdrivna dramatiken och den rikliga bildtekniken kan delvis tillskrivas professionella konstnärer, som kallades in för att arbeta med tidskrifter, och som fick i uppgift att skapa collage. Den dåliga tryckkvaliteten och de stora tidningsrasterna gjorde att de redigerade fotocollagen inte gick att skilja från autentiska dokumentära fotografier.

Småbildskameror fungerade som vardagliga dokumentationsverktyg för många tyska soldater. Under pauserna mellan striderna tog amatörsoldaterna mängder av bilder. Den "turistiska" blicken hjälpte dem att distansera sig från krigets hårda verklighet och fånga nya landskap. Negativ som förvärvats på europeiska loppmarknader ger en inblick i platserna för militära operationer i Polen, Frankrike, Norge och Sovjetunionen, utan de typiska attributen för krig.

SJÄLVPORTRÄTT, 1991-94 (FRÅN SERIEN SJÄLVPORTRÄTT, 1991-94)
SNEŽANA VUČETIĆ BOHM

SNEŽANA VUČETIĆ BOHM

**SJÄLVPORTRÄTT, 1991-94
(FRÅN SERIEN
SJÄLVPORTRÄTT
1991-94)**

**SILVERGELATINTRYCK,
STORLEK VARIERAR**

UR KONSTNÄRENS ARKIV

Självporträtt är en avgörande del av Vučetić Bohms konstnärliga resa, vars rötter sträcker sig tillbaka till allra första gången hennes far gav henne en kamera. Det har sedan dess förblivit en integrerad del av hennes praktik och har utvecklats parallellt med hennes erfarenheter och perspektiv.

Självporträtt är också en metod som tillåter konstnären att inte vara i position som vittne, utan istället för in en mänsklig dimension och personliga erfarenheter i det. Det blir ett medel för självigenkänning, en process för att konfrontera och omfamna ens identitet i bakgrunden av globala berättelser och händelser.

Självporträtten i denna utställning är en del av en större serie som konstnären har fotograferat i flera år, där hon återvänder till viktiga platser för sin familj och sitt ursprungslands historia. Vi ser konstnären i sin mormors kläder med familjehuset i bakgrunden, monumentet över offren från Jugoslavien i koncentrationslägret i Ravensbrück, med flaggan för ett land som inte längre existerar. Vid närmare granskning märker vi den direkta och ifrågasättande blicken från konstnären och spänningen från handen som håller kamerans fjärrutlösare som om det vore ett vapen riktat mot sig själv.

Dessa svartvita iscensatta bilder fotograferade utifrån en dokumentär tradition berör och avslöjar flera aspekter och komplexiteter i en persons liv: personligt och kollektivt, förbjudet och bortom, genom att korsa områden av könsroller, politik och intergenerationell trauma. Bilderna tillåter oss att se på konflikter på ett annat sätt, vilket betonar försöket att förstå och gå emot den djupa klyftan som ofta finns mellan individer och nationer där dialog är kvävd eller obefintlig.

Kan statligt sanktionerat blodbad någonsin vara moraliskt motiverat?

**JUAN-PEDRO FABRA
GUEMBERENA**

**IMAGINARY EXERCISE
GOTLAND, 2002**

**ANALOGT FOTOGRAFI,
UTSKRIFTER I VARIERANDE
STORLEKAR**

**MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN**

År 2002 fick konstnären tillstånd att fotografera värnpliktiga under deras tjänstgöring på Gotland. Bilderna, medvetet oskarpa och fragmentariska, fångar rörelse och taktik i en simulerad stridsituation. Det som kan verka kaotiskt bygger i själva verket på disciplin, drill och samordnad aktion.

Materialet, hämtat ur konstnärens arkiv och nu visat för första gången, får en ny relevans i dagens säkerhetspolitiska läge. I början av 00-talet ifrågasatte konstnären meningen med militära övningar, men i dag väcker materialet frågor om beredskap, försvarsförmåga och beslutsfattande i skarpa situationer. Det som 2002 var en studie av militärövningars betydelse i fredstid har 20 år senare fått en ny innebörd i takt med att Gotland återtagit sin roll som en central del av Sveriges försvarsstrategi. Soldaternas kamuflagemålade ansikten och uniformerade kroppar smälter in i terrängen – en effekt förstärkt av konstnärens val av vinklar och ljussättning. Genom analog fotografi med korta exponeringstider och precist komponerade bilder registreras moment som ofta förbises: rörelser i skydd av mörker, en snabb förflyttning mellan skogspartier, en formation i upplösning.

Fotografiets placering påminner om en bildfragmentering som samspelar med de kamuflerade kropparna i fotografierna, vilket skapar en visuell dynamik mellan motiv och scenografi. På så sätt bjuds betraktaren in att reflektera över vad dessa bilder betyder på en plats som Boden, där militära övningar är en del av vardagen.

ZHANNA KADYROVA

RYSK RAKET, 2022

**VIDEO, KLISTERMÄRKE,
MOBILTELEFONER**

**MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN**

Zhanna Kadyrova är en av många konstnärer i Ukraina vars arbetssätt har förändrats avsevärt sedan Ryssland inledde kriget i Ukraina 2014. Zhanna har varit aktiv internationellt och delat med sig av sin röst, sina åsikter, vittnesmål och konstnärliga reflektioner till publik över hela världen. Russian Rocket är ett pågående projekt av Kadyrova, som inleddes efter den fullständiga ryska invasionen av Ukraina i februari 2022. Det består av två delar: en uppsättning klistermärken skapade av Kadyrova och videor filmade genom fönstren på olika fordon av konstnären och hennes vänner över hela världen. Fridfulla landskapsvyer, som man brukar beundra när man reser, har störcs och förstörts av en minikopia av en rysk missil. Från och med nu är det mycket svårare att undvika och ignorera det allestädes närvarande kriget, även om man fysiskt och mentalt befinner sig långt från krigszonen. Klistermärket fungerar som ett filter som förändrar och invaderar ens optik. Det påminner lite om filter i smartphones och har blivit ett viralt deltagar- och aktivistprojekt i sociala medier som man kan följa och bidra till på [@russian.rocket.2022](https://www.instagram.com/russian.rocket.2022).

På Havremagasinet samlar dessa videoverk scenerier som är bekanta för alla Bodenbor.

MKRTICH TONOYAN "Roll Call" (Upprop) implementerar ett ljudmonument som hedrar stupade kanadensiska soldater från första världskriget fram till slutet av landets uppdrag i Afghanistan 2014.

UPPROP, 2016

LJUD, 13'27"

**MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN**

I den nästan 14 timmar långa hedersritualen läser Tonoyan namnen på 15 000 kanadensare. Sådana ritualer är vanliga inom militär kultur och varierar från land till land. Dock uppstod denna särskilda ritual under det amerikanska inbördeskriget på 1800-talet som en informell rutin inom gräsrotterna där namnen på de stupade soldaterna ropades ut tillsammans med de levande under dagliga upprop och skapade därmed en illusion av närvaro och enhet. Under senare år har denna rutin etablerats inom officiella arméenheter i USA och Kanada och har implementerats under ländernas utlandsuppdrag. Genom att ge röst åt långglömda namn ifrågasätter Tonoyan hierarkier inom hegemoniskt militaristiskt tänkande och perspektiv, såsom krig och fred, seger till varje pris, rätt och fel, allierad och fiende. När man lyssnar noggrant kan man märka att antalet döda i världskrigen är mycket högre än Kanadas förluster under diverse internationella uppdrag. Detta visar en tydlig förskjutning i synen på värdet på ens egna soldater och blivit mer betydande. Som en före detta militär använder Tonoyan ofta sig av väpnade styrkors tradition som ett verktyg, material och metod för sin praktik.

Detta arbete skapades under ett konstnärsresidensprogram på MacKenzie Art Gallery, Kanada.

AZIZ HAZARA

**I AM LOOKING FOR YOU
LIKE A DRONE,
MY LOVE, 2021**

**DIGITAL FOTOGRAFI,
TRYCKT VÄGGTAPET
LJUDINSTALLATION MED
FLERA KANALER,
12 MIN VARDERA**

**MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN OCH
EXPERIMENTER KOLKATA**

Aziz Hazara är en konstnär som arbetar i olika medier för att ifrågasätta hur vi framställer och förenklar bilden av "den andre". Hans konst är djupt förankrad i de konflikter och den geopolitiska verklighet som har format hans hemland Afghanistan. Genom sitt arbete skildrar han den sköra och ofta smärtsamma tillvaron i ett krigsområde – där både människor och landskap bär spår av trauma och minnen.

I den här utställningen visas stora fotografiska tryck som konfronterar betraktaren med starka bilder av avfall – enorma mängder skräp som lämnades kvar av amerikanska och internationella insatser efter deras uttåg ur Afghanistan 2021. Bagram Airfield, tidigare USA:s största militärbas i landet, har förvandlats till en gigantisk soptipp, en del av vardagen för dem som lever kvar. Men detta är bara ett nytt kapitel i en lång historia av militära reträtter. Redan på 1980-talet lämnade sovjetiska styrkor efter sig sina egna spår – rostiga maskiner och övergivna vrakdelar som än idag ligger utspridda över landskapet.

För Hazara är detta avfall mer än bara överblivet material. Det handlar inte bara om överkonsumtion och globala miljöfrågor, utan också om imperialistiska överflöd – en påminnelse om hur utländska insatser kan göra platser obeboeliga. Hans verk är både en skarp och poetisk kritik som ifrågasätter myten om att militära interventioner skulle ha ett civiliserande syfte.

VÅNING: 1

SEGER ÖVER SEGERN

AZIZ HAZARA, I AM LOOKING FOR YOU LIKE A DRONE, MY LOVE, 2021

PAVEL ROTTS**ATT KLÄTTRA I ETT
MINNE, 2019****VIDEO,
BETONGSKULPTURER
I OLIKA STORLEKAR**

Det finns många platser i Helsingfors som fortfarande bär spår från andra världskriget — ärr som skapats av granater och bombningar och som är inristade i stadens tyg. Vilken betydelse har dessa spår för vårt gemensamma minne?

För Rotts, vars förfäder en gång blev förvisade från sitt hemland och som senare återvände till Finland, har klättring blivit ett sätt att förstå historien, ett sätt att bearbeta dess kärna och att återta det som en gång var otillgängligt. Projektet ”Klättring i minnen” började 2018 och har vävt sin berättelse genom tre olika dimensioner: den virtuella världen, via den online-kartan www.climbingmemory.com, den fysiska världen, genom performance-ingrepp på offentliga platser, och den djupgående upplevelsen av inomhusutställningar på gallerier.

Genom att förvandla dessa spår till klätterblock avslöjas ett tomrum — en lucka som paradoxalt nog blir ett kärn för minnen. Här kan man utforska stadens mikrohistorier och utforska dess psykogeografi. Genom att klättra tar man sig inte bara fysiskt framåt utan även genom historiens krönika. Varje rörelse präntar sig in i muskelminnet och flätas samman med det kollektiva medvetandet som sträcker sig över generationer. Detta digitala arkiv fungerar som ett lager och katalogiserar de inofficiella minnen som formar vår urbana miljö.

ANRI SALA**1395 DAGAR UTAN
RÖTT, 2011****HD-FÄRGVIDEO, LJUD,
43 MINUTER****MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN OCH
MARIAN GOODMAN
GALLERY**

Anri Sala, född 1974 i Albanien, Tirana och bor nu i Berlin. Sala är en framstående konstnär som utforskar gränserna mellan ljud, bild och rum i sina verk. Genom sina installationer och filmer har han blivit känd för att skapa djupgående reflektioner kring minne, tid och rumslighet. Genom att utmana och ifrågasätta upplevelsen undersöker hans verk språkets, syntaxens och musikens brytningar för att ompröva berättelser och kompositioner. Dessa verk öppnar upp för kreativa tankeflyttningar som genererar nya tolkningar av historien och ersätter gamla fiktioner med mindre explicita och mer tvetydiga.

I filmen ”1395 Days Without Red” följer kameran en musiker genom det belägrade Sarajevo när hon trots alla faror går för att ansluta sig till sin orkester. Regissören Anri Sala och tonsättaren Šejla Kamerić väljer att inte direkt skildra krigets tragedi. Genom huvudpersonens galna och tveksamma löpning, ständigt utsatt för fara, antyds det hårda vardagslivet.

Belägringen av Sarajevo är den längsta belägringen i modern historia. Serbiska styrkor från Republika Srpska belägrade Sarajevo, Bosnien och Hercegovinas huvudstad, från den 5 april 1992 till den 29 februari 1996.

Filmen spelades in 2011 i en nu fredlig stad och återskapar traumat från det förflutna, som för alltid har satt sin prägel på kroppen och känslorna.

MATHILDA FRYKBERG**KISS FM UKRAINA, 2023****INSTALLATION MED
DIREKTSÄND RADIO****MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN**

Kiss FM Ukraina livesänder en av de mest populära radiostationerna i dagens Ukraina. Den sänder dygnet runt och spelar elektronisk medryckande dansmusik. Musikvalet har påverkats av kriget och nyproducerade remixar med stärkande patriotiska antikrigsbudskap har tillkommit under året. Röster och tal av exempelvis Boris Johnson och Volodymyr Zelensky återfinns i flera remixar, och låtarna varvas med vanlig reklam.

I utställningen uppmanas besökaren att i realtid dela samma ljudbild som många av de civila som för närvarande befinner sig i landet - men också med soldaterna vid fronten som letar efter styrka och andrum i den pulserande rytmen av musiken.

Att lyssna på Kiss FM Ukraina kan ses som en solidaritetshandling, ett slags inverterad tyst minut, det blir en påminnelse om kulturens både befriande och stärkande kraft i mörka tider. Dessutom talar Kiss FM Ukraina om tusentals kvinnor som väntar på sina söner, bröder och män. En av dem är konstnären själv, vars liv och konstnärliga praktik också har förändrats sedan Ryssland fullständigt invaderade Ukraina då hennes ukrainske pojkvän blev inkallad. Observera att senaste tidens många strömavbrott till följd av ryska attacker mot landets infrastruktur även påverkar radiostationerna. Om radion är tyst eller ljudet glappar kan det bero på ett pågående strömavbrott.

CARL JOHAN DE GEER**SKÄNDA FLAGGAN, 1967****SCREENTRYCK,
47,2 X 67,5 CM****MED TILLSTÅND AV
UPPSALA KONSTMUSEUM**

Första gången visades Carl Johan De Geers Skända flaggan på Galleri Karlsson i Stockholm våren 1967 som en del av en utställning. Samtidigt visades två andra grafiska blad, ”USA-mördare” och ”Vägra vapen”. Efter att polisen fått kännedom om den påstått uppviglande konsten, beslagtogs 79 blad. Endast några få hade sålts innan beslaget gjordes. På grund av bladens kontroversiella innehåll blev De Geer dömd i Stockholms rådhusrätt och Svea hovrätt till 75 dagsböter för uppvigling och skymf av svensk och utländsk rikssymbol. Trots hans försök att återfå de beslagtagna verken beslutade Svea hovrätt att de skulle förbli beslagtagna för att förhindra eventuell fortsatt olaglig verksamhet.

I utställningen ”Seger över segern” presenteras De Geers screentryck tillsammans med verk av konstnärer som representerar länder som har lidit av kolonialistiska krig och som ofta anklagar den demokratiska världen för svek.

Hur kan man tolka De Geers pacifistiska verk ”Skända flaggan” idag, när Sverige till slut blivit medlem i NATO, och Europa rustar för att stödja Ukraina i dess försvarskrig mot Ryssland? Denna kontext skapar en diskrepans kring De Geers verk från 1967 som på sin tid syftade till att protestera mot Vietnamkriget.

Carl Johan De Geer, Skända flaggan, 1967. Inlån från Uppsala konstmuseum

**MAÏDA CHAVAK
VAHRAM GALSTYAN
ANUSH GHUKASYAN
NAÏRI KHATCHADOURIAN
(AHA COLLECTIVE)**

**40.1616°N 46.2882°E
DADIVANK, 13.11.2020**

LERÄ, GRAFIT PÅ PAPPER

**MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄRERNA**

AHA-kollektivet är en engagerad curatorisk praktik som arbetar med konstnärer och kulturutövare i Armenien. De handgjorda ler- och pappersavtrycken skapades av fyra konstnärerna, Maïda Chavak, Vahram Galstyan, Anush Ghukasyan och Nairi Khatchadourian, under tragiska omständigheter när armenier från den självutropade utbrytarstaten Artsakh behövde evakueras från sina bosättningar i den omstridda regionen.

Artsakhs formella tillhörighet är omstridd mellan armenier och azerbajdzjaner. Bakgrunden till konflikten och 44-dagarskriget har sina rötter i händelserna efter första världskriget och kolonialpolitiken från tidigare imperier (ryska, osmanska, sovjetiska) och dagens imperialistiska inställningar från Turkiet, Azerbajdzjan och Ryssland. Före kriget 2020 var regionen de jure en del av Azerbajdzjan, även om stora delar de facto kontrollerades av Republiken Artsakh, som stöds av Armenien. Bara några dagar hade gått sedan vapenstilleståndet som avslutade 44-dagarskriget - en väpnad konflikt som inleddes av Azerbajdzjan i september 2020. Som en följd av avtalet fick den armeniska befolkningen flera dagar på sig att lämna området.

Dadivank är ett klosterkomplex som byggdes mellan 900 och 1200-talet och är en av de viktigaste klosterkomplexen i medeltida Armenien som ingick i det territorium som skulle komma att hamna under azerbajdzjansk kontroll. Direkt efter vapenstilleståndet improviserades en annan sorts pilgrimsfärd - lokalinvånare, troende, resenärer, soldater, präster, journalister, fotografer, från Artsakh och andra platser, samlades för att ta ett sista farväl av Dadivank.

Konstnärsteamet försökte göra något utifrån de möjligheter medlemmarna förfogade. De tog avtryck av klostrets stenvägg, traditionellt dekorerad med armeniska inskrifter och reliefer, med papper och lerplattor i sina händer. Samlingen av handgjorda avtryck som gjordes på en dag är inte bara en symbolisk handling för att bevara kulturellt minne utan också de enda fysiska vittnena och bärarna av historiska relikier som är tillgängliga för armenier över hela världen idag.

INGELA JOHANSSON

**GLASSKNAPPAR FRÅN
JIZERA-BERGEN, 2022**

**GLASSKULPTUR,
STORLEKARNA VARIERAR**

**UPPSTIGEN FRÅN
RUINERNA, 2022**

**ENKELKANALIG
FÄRGVIDEO, LJUD, 21 MIN**

**MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄREN**

Berättelser som bevaras och förmedlas över generationer inom familjer som har upplevt fördrivning kretsar ofta kring specifika minnen eller föremål från det förflutna. Johansson utforskar föremålens agens och de nya värden och betydelser de kan framkalla i samtiden.

Under många år har Johansson ägnat sin forskning åt historien om glasföremål, förflyttningar och kunskapsöverföring mellan Böhmen, Tyskland och Sverige. Denna utforskning syftar till att belysa idén att det som vanligtvis uppfattas som lokalt inte nödvändigtvis har en unik lokal eller nationell identitet.

I sin film belyser Johansson, genom en intervju med Ann-Marie Vilks om antifascistiska återbosättningskooperativ från Böhmen, erfarenheterna hos ättlingarna till nästan 4 000 antifascister som tvångsförvisades till Tyska demokratiska republiken (Östtyskland) efter andra världskriget. Hon skildrar också etableringen av ett nytt litet kooperativ som dessa individer byggde för att få en nystart, och som senare blev en av de största, nationaliserade fabriker för böhmiska smycken i DDR. En betydande del av dem var tidigare juvelerare och hantverkare, vilket innebar att de hade med sig ovärderlig kunskap om olika tekniker som underlättade deras självorganisering på obekanta territorier. Genom sitt arbete berättar Johansson historierna om de som en gång hade hem men förlorade dem på grund av sina politiska övertygelser, och flätar samman dessa personliga berättelser med bredare politiska och ekonomiska historier, symboliserade genom fragment av glas och smycken. Johansson har skapat skulpturen i form av antika pärlor på fabriken där hennes egen far brukade arbeta som glasblåsare.

Glaset är blåst av glasmästare Peter Kuchinke på The Glass Factory.

**KLARA KÄLLSTRÖM &
THOBAS FÄLDT OCH
JOHANNES WAHLSTRÖM**

**A BEACH 2013,
REVISITED (2023)**

**MED TILLSTÅND AV
KONSTNÄRERNA**

I A Beach presenteras en serie fotografier tagna längs stranden i staden Jaffa/Tel Aviv, Israel/Palestina, tillsammans med ett fotografi från samma plats av den franske fotografen Félix Bonfils, taget år 1880. Bonfils bild, som reproducerades som handkolorerade vykort och spreds i stor skala för att skildra Jaffa i början av förra seklet, fungerar som en historisk referens till områdets arkitektoniska arv. Byggnaderna som syns i Bonfils fotografi har sedan dess rivits för att ge plats åt en modern strandpromenad – en transformation som symboliserar gentrifieringsprocessen där Jaffa blir Tel Aviv och Palestina blir Israel.

De enda fysiska resterna av den tidigare arkitekturen är fragment av mosaikplattor, som nu hittas uppspolade på stranden. I utställningen representeras dessa fragment som miniatyrreplikor, tillsammans med författaren Johannes Wahlströms barndomsminnen.

En AH-64D Apache Longbow ("Saraph") attackhelikopter är en central del av det israeliska flygvapnet (IAF). År 2023, då Israel-Hamas-kriget bryter ut, framträder spåren av en helikopter i ett av Källström och Fällds fotografier från Jaffa 2013. Förstoringen av bilden avslöjar samma helikoptermodell när den återvänder från sina dagliga luftoperationer som en del av den pågående militära konflikten om palestinskt land.

A Beach, som en gång var en vanlig plats för helgavkoppling för lokala israeler, finner nu sina ekon bara en kort helikoptertur söder om Jaffa.

Bok gjord tillsammans med 1:2:3 (Axel von Friesen och Petter Törnqvist), B-B-B-Books, 2013 Miniatyrreplikor gjorda av Maria Safronova Wahlström, 2015

Text tillhandahållen av konstnärerna

**TÄNK PÅ MILJÖN:
Lämna gärna tillbaka
mig när du läst klart.**

**Läs mer om Havremagasinet och
vårt program på vår webbsida!**